

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

19.9.2024

Ohje tartuntataudeista ja rokotuksista terveydenhuollon harjoittelijoille (opiskelijat ja muut ei-työsuhteiset hlöt)

Tämä ohje koskee Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen yksiköihin käytännön harjoitteluun tulevia henkilöitä (opiskelija/harjoittelija). Opiskelijan terveydenhuolto hoidetaan oppilaitoksen opiskeluterveydenhuollon kautta. Infektio-oireinen opiskelija ei saa aloittaa harjoittelujaksoaan ennen oireiden syyn selvittämistä. Oppilaitoksen tulee valvoa tämän ohjeistuksen toteutumista.

Käsien ihon tulee olla kunnossa harjoittelujaksolle tullessa. Opiskelijalla ei saa olla pitkiä kynsiä, geeli- tai rakennekynsiä, kynsilakkaa, käsikoruja eikä aktiivisuusrannekkeita/kelloja. Lävistyksset eivät ole enää este hoitotyössä toimimiselle. Ne ovat infektioriski lähinnä hoitotyön tekijälle/opiskelijalle itselleen.

Ennen harjoittelujaksoa opiskelijan tulee opetella tavanomaiset varotoimet ja harjoittelujakson aikana toteuttaa niitä hoitotoimenpiteissä, hoitaessaan asiakkaita/potilaita. Tavanomaiset varotoimet sisältävät mm. oikean käsihygienian, suojainten käytön ja eritetahradesinfektion sekä pisto- ja viiltotapaturmien välttämisen.

Opiskelijan tartuntatautilain mukainen rokotesuoja

Opiskelijalla tulee olla uuden tartuntatautilain (1227/2016) 48 § mukainen rokotesuoja. Ennen harjoittelun alkua opiskelija esittää soveltuvuutensa.

- Opiskelijalla tulee olla rokotuksen tai sairastetun taudin antama suoja tuhkarokkoa ja vesirokkoa vastaan sekä vuosittain otettavan rokotuksen antama suoja influenssaa vastaan influenssakauden aikana (marras-maaliskuu). Lisäksi tulee olla rokote hinkuyskää vastaan, jos harjoittelee toimipisteessä, jossa hoidetaan jatkuvasti alle vuoden ikäisiä lapsia.

Jos henkilö ei ole sairastanut MPR-tauteja (tuhkarokko, sikotauti, vihurirokko) tai hän ei ole saanut kahta annosta MPR-rokotetta, rokotussuojaa tulee täydentää. Jos henkilö ei ole sairastanut tai ei tiedä sairastaneensa vesirokkoa, on vesirokkorokote (Varivax) otettava. Tuhkarokon ja vesirokon osalta ainakin ensimmäinen rokote tulee olla otettuna ennen harjoittelun aloittamista. Influenssarokote tulee ottaa influenssakauden aikana ennen harjoittelun aloittamista tai sen aikana opiskeluterveydenhuollossa tai oman kunnan sote-keskuksessa. Hinkuyskäsuoja saadaan Triaxis-rokotteesta, joka sisältää myös jäykkäkouristus- ja kurkkumätätehosteen (dtaP-rokote). Mikäli opiskelija on vastikään saanut pelkän kurkkumätäjäykkäkouristus (dT) -rokotteen, annetaan dtaP-rokote kahden vuoden kuluttua tästä rokotteesta. Tänä väliaikana opiskelija voi osallistua harjoitteluun.

Mikäli opiskelijan rokotesuoja on puutteellinen lääketieteellisestä tai muusta syystä, tulee hänen hyvissä ajoin ennen harjoittelua tuoda asia esille. Opiskelijan tulee keskustella asiasta harjoittelukoordinaattorin/ohjaavan opettajan kanssa.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

19.9.2024

Muu rokotesuoja

Hepatiitti B -rokotukset tulee antaa opiskelun alkuvaiheessa siten, että ainakin kaksi annosta rokotetta on annettuna ennen kuin opiskelija aloittaa työharjoittelun, jossa hänellä on riski saada hepatiitti B tartunta. Lisäksi opiskelijalle tulee olla suoja myös jäykkäkouristusta ja kurkkumätää vastaan.

Ulkomaalainen opiskelija ei lyhyiden harjoittelujaksojen aikana ole yleensä niin merkittävässä tartuntavaarassa, että hän tarvitsisi hepatiitti B -rokotuksen. Jos näin työharjoittelun olosuhteiden vuoksi kuitenkin on, eikä henkilöllä ole Suomessa kotikuntaa tai oikeutta opiskeluterveydenhuoltoon, hänen tulee maksaa hepatiitti B -rokotuksensa itse.

Tuberkuloosi

1.3.2017 voimaan astuneen tartuntatautilain (1227/2016) 55§ velvoittaa potilaiden tai asiakkaiden suojaamiseksi työnantajaa vaatimaan tietyissä tehtävissä toimivalta harjoittelijalta luotettava selvitys siitä, ettei tämä sairasta hengityselinten tuberkuloosia. Selvitys tehdään, jos on perusteltu syy epäillä harjoittelijan sairastavan hengityselinten tuberkuloosia ja tehtävä on luonteeltaan sellainen, että hengityselinten tuberkuloosin leviämisen seuraukset ovat tavanomaista vakavammat. Perusteltu syy selvityksen vaatimiselle on pitkäaikainen tai toistuva oleskelu maassa, jossa tuberkuloosi on yleinen, tai muu erityinen altistuminen tuberkuloosille. Ilman edellä mainittua selvitystä harjoittelija ei saa toimia sosiaalihuollon tai terveydenhuollon toimintayksiköissä, eikä alle kouluikäisten lasten hoitotehtävissä. Selvitys tehdään ennen harjoittelun alkamista tai silloin, kun harjoittelun aikana ilmenee perusteltu syy epäillä hengityselinten tuberkuloosia.

Opiskelijoiden terveydenhuolto järjestää terveystarkastukset niille opiskelijoille/harjoittelijoille, jotka toimivat yllä mainituissa työtehtävissä ilman työsuhdetta. Työ- ja elinkeinotoimistojen tai yksityisten oppisopimusyritysten kautta työhön tulevien harjoittelijoiden terveystarkastukset tehdään yleensä kunnan terveyskeskuksessa. Terveystarkastus on tutkittavalle maksuton, koska kyseessä on tutkimus yleisvaarallisen tartuntataudin toteamiseksi (asiakasmaksulain 5§ 4 kohta).

Terveystarkastukset kohdistetaan sosiaalihuollon tai terveydenhuollon toimintayksiköissä opiskelijoihin, jotka

- ovat hoitaneet aiemmin tuberkuloosipotilaita
- ovat olleet aiemmin lähikontaktissa keuhkotuberkuloosipotilaaseen, esim. perheenjäsenen keuhkotuberkuloosi
- kärsivät pitkittyneestä (yli 3 viikkoa) kestäneestä yskästä.
- Jos harjoittelun työtehtävään kuuluu alle 7-vuotiaiden hoitoa, toimitaan maakohtaisen suosituksen mukaisesti tuberkuloosin osalta.

Linkki THL:n maakohtaiseen suositukseen seulonnasta [Maahanmuuttaneet ja maakohtainen suositus tartuntatautien seulontaan - THL](#)

Opiskelijaterveydenhuolto järjestää terveystarkastukset niille opiskelijoille, jotka toimivat yllä mainituissa työtehtävissä ilman työsuhdetta. Lisäksi kaikkien kansainvälisten opiskelijoiden kohdalla selvitetään maakohtaisen suosituksen mukaisesti tuberkuloosiriski myös muilla koulutusaloilla kuin

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

19.9.2024

sosiaali- ja terveysaloilla. Tehdään alkuhaastattelu ja oireiselle keuhkojen röntgenkuvaus mahdollisimman pian oppilaitokseen ilmoittautumisen jälkeen, kts. yllä oleva linkki THL:n suositukseen.

Vyöruusu/herpes zoster –infektiot

Rakkulavaiheista vyöruusua sairastava ei saa olla työssä tai harjoittelujaksolla osastolla, jossa hoidetaan ns. korkean riskin potilaita. Tällaisia osastoja ovat mm. teho-osasto, hematologian yksikkö, onkologian yksikkö, lastentautien yksiköt ja synnytysosasto. Opiskelija voi mennä harjoitteluun edellä mainittuihin yksiköihin, kun rakkulat ovat kuivuneet ja ruvella. Työskentely muissa yksiköissä edellyttää, että ihon rakkula-alueet ovat hyvin peitetty.

Herpes simplex -infektiot

Opiskelija ei voi olla harjoittelujaksolla, mikäli infektio esiintyy käsissä. Jos infektio on kasvoissa tai huulella, opiskelija voi olla harjoittelujaksolla, mutta ei saa osallistua korkean riskin potilaiden hoitoon (vrt. edellinen kappale). Poikkeuksen muodostavat ärtyneet infektiot, jolloin harjoittelujaksolla olo arvioidaan tapauskohtaisesti.

Kynsivallintulehdus

Mikäli henkilöllä on kynsivallintulehdus, hänen on otettava yhteyttä opiskeluterveydenhuoltoon. Harjoittelussa oleminen ratkaistaan tapauskohtaisesti. Niin kauan kuin erittyy märkää (yleensä 2–3 vrk), henkilö ei saa osallistua fyysiseen hoitotyöhön eikä työhön, jossa hän käsittelee elintarvikkeita.

HIV-testaus

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen opiskelijoilta ei edellytetä HIV-testausta ennen harjoittelua tai työskentelyä sairaalassa, ellei opiskelijalla ole pakolaisleiritaustaa tai sotatila-alueella oleskelua.

Veritapaturmat

Veriteitse tarttuvia tauteja ovat hepatiitti B, hepatiitti C ja HIV-infektiot. Veritapaturma on tartuntavaaran aiheuttava verelle altistuminen. Tällainen on esimerkiksi verisen esineen pisto tai viilto sekä veren joutuminen suun limakalvolle, silmän sidekalvolle tai rikkiinaiheutukselle iholle. Terveelle iholle joutunut veri ei aiheuta tartunnanvaaraa.

Veritapaturmien välttämiseksi neulan ”hylsyttyminen” eli suojan takaisin asettaminen on kielletty. Pistävä-, viiltävä- ja teräväjäte laitetaan suoraan särjäisjäteastiaan. Käytettyjä neuloja ei laiteta työpuvun taskuun tai roskiin. Turvatuotetta ja suojakäsineitä käytetään, kun on riski verikontaktista. Insuliinineulanpisto ei johda jatkotoimiin.

Veritapaturman sattuessa tehdään aina ensin paikallishoito: pistokohdan annetaan vuotaa, huuhdellaan vamma-alue ja lopuksi pisto- tai viiltoalue desinfioidaan ja peitetään. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen ohjeen mukaan paikallishoidon jälkeen otetaan yhteyttä päivystyksen triageen, jossa kirjataan tapaturman tiedot sairauskertomukseen. Triagehoitaja arvioi otetaanko 0-näytteet päivystyksessä vai ohjataan opiskelija ottamaan yhteyttä opiskeluterveydenhuoltoon.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

19.9.2024

Tarvittaessa jatkoseuranta (3kk-6kk) tapahtuu opiskeluterveydenhuollossa. Tapaturmasta tulee aina myös täyttää HaiPro työturvallisuusilmoitus veritapaturmailmoitus työnantajan ohjeen mukaisesti. Opiskelijan tulee tulostaa täytetty veritapaturmailmoituslomake ja toimittaa se opiskeluterveydenhuoltoon.